

Pa'k and Prejudice: Theme of Swan and Woman's Purity in Ongarsynova's and
Makatayev's Poetry

WLL 499: Capstone Project

Aigerim Kanatova (WLL'20)

May 5, 2020

Submitted to the Department of World Languages, Literature and Culture in partial fulfillment of
the B.A. at Nazarbayev University

Abstract

This project is analyzing the women's position in Kazakhstan by looking at Fariza Ongarsynova's and Mukagali Makatayev's poems written in 1960-1980s. Four poems on two interconnected topics are selected to be analyzed in this paper: the purity of women and the swan. The beauty and purity of the swan is frequently associated with the same features in women for several reasons. Kazakh society's attitude towards women is also mirrored in their cultural beliefs towards swans. It treats swans as sacred birds due to their fidelity and white color which personifies purity. The issue with virginity and purity, the harassment and prejudice of the society towards the behavior of women and how they were treated can be clearly seen in Fariza's works. A different pattern could be found in Makatayev's poetry: the use of the term "тәк" (purity), but in a different approach. This paper is going to analyze how the same term for the purity of women can be understood and used differently between the male and female Kazakh writers. In Ongarsynova's poems, the feelings of frustration, pain and at the same time rebellion are expressed, whereas in Makatayev's poems the same actions have a joyful character. One of the main questions so far of my project is: "What are the factors that contribute to the different attitude between female and male writers towards Kazakh women?". In order to answer this question, the paper proposes a close reading of four poems, studies the letters and interviews by these writers and analyze the secondary literature written about the Kazakh poetry and women at that time.

Table of Contents

Introduction.....	4
The Image of the Swan in Kazakh Society.....	5
The Image of the Swan in Makatayev’s Poetry.....	6
The Image of the Swan in Ongarsynova’s Poetry.....	9
The Comparison of the Image of the Swan in Two Poems.....	11
Theory or theory application section.....	12
The Theme of Woman’s Purity in Both Makatayev’s and Ongarsynova’s poetry.....	14
Conclusion.....	17

Introduction

The theme of virginity, in this project referred to as “paktik”, is one of the hot topics almost in all conservative societies of all time. The Kazakh society can be considered as not an exceptional case, because of the annual statistical data and reports on Kazakhstan published. The pressure on young women is reflected in many works of art and literature. However, in Kazakh society the pressure on female representatives has roots in several beliefs. Two of these beliefs are going to be examined in this project in order to establish the connection with women’s virginity. The first belief is about female sexual behavior and its relationship with the family and women’s honor, which considers a large number of ramifications as a result. The second belief is connected to the purity and beauty of the swans, which were considered a holy bird in Kazakh culture. This project is intended to examine the relationship of swan’s image and female virginity in poems written by Kazakh poetry writers, Makatayev and Ongarsynova.

The first author, whose works are going to be examined in this paper is Mukagali Makatayev, a Kazakh Soviet poet and writer and translator, who was born in 1931 in the Almaty region. His poems are well-known among the nation and still used as lyrics for songs. This project analyzes two of his poems based on two interconnected themes. The first poem is his successful one called “Aqqular Uiktaganda” (“When Swans Fall Asleep”), which was written in 1973. He is posthumously awarded the State Prize of the Republic of Kazakhstan for the collection of poems under the title *Amanat* (Adebi Portal). Both Makatayev and Ongarsynova were well-known authors among the Kazakhstan and they knew each other. In contrary, Ongarsynova also writes about the fate of the swan in her poem called “Aqqu Tagdyr”, which is examined in this paper. Basically, Fariza Ongarsynova is a mother of Kazakh poetry, who was

born in 1939 in the West Kazakhstan Region. She is the laureate of the state prize of the Kazakh SSR named after Abay (1979), public figure, author of a number of poetry books and publications. She is also the author of many poetic books written in 1967-1978 (Adebi Portal). Two of her poems were selected in this paper to find the connection between women's purity and swan and furtherly compare the attitude of both authors on women's purity.

The Image of the Swan in Kazakh Society

From ancient times Kazakhs had a special attitude towards swans. This can be seen from the Qondybai's point (2004) that the word "*Kazakh*" itself has an origin from the word "*aqqu*" (swan). This is due to the idea that Kazakh people highly valued swans for several reasons. First of all, swans are three-dimensional creatures, that can move in all three directions: water, land and the sky. The mythical image is usually portrayed as a swan's transformation into beautiful young woman and their interaction with the hero in story (Qondybai, 2004). There are several well-known stories about famous *zhyrau* (poet) of that times Asan Kaigy and his dialogue with *su perisi* (water fairy) swan that are widespread in the Kazakh folklore. Thus, this three-dimensional ability of the swan and mythical image serves as a base for most of the folk tales, myths and poetry.

Secondly, Kazakh people perceived swan as a sacred bird and respected them due to their fidelity. There are lots of *yrym* (belief) used in the culture that prohibit anyone to kill the sacred bird: "*aqqudy atpa, dosyndy satpa*" (do not kill swan and do not betray your friend). They believe that the one who is encroaches on beauty of the swan, will be punished by the angels above. This belief is captured in the ancient legend as well, which claims that there was a hunter named Aktanger, who was wondered by the bird's beauty and wanted to kill him. He was warned

by the voices of the angels to stop, but he did not. Finally, the rest of his life turned dramatically to an unhappy life since he was punished by the angels (Qondybai, 2004). This story then served as an origin/ base for the other stories in myths, poems and fairytales, such as “Aqqu arman”, “Alty aqqu” or “Aqqu zhetken”. The poetry of Makatayev and Ongarsynova wasn’t an exception, since they also used ancient Kazakh belief as a base for their poems.

The attitude of Kazakh people towards nature can be seen throughout the poems and folk tales. Kazakh people perceived swans as a sacred and holy bird. The image of a swan in the Kazakh poetry is mostly used to describe the beauty and purity of the object (El Kz, 2014). The use of steady word combinations in Kazakh language gives the idea that women’s features were compared and equated to swan’s traits. For instance, word combinations like, *akku kustyn moinyndai* (swan neck), *kustai kirshik ak* (pure or white as swan), *akku kustai zharkyldau* (sparkle like swan), *aidynnyyn erke sulu akkuyndai* (lake favorite is swan beauty) or *akkudyn mamgyndai* (like swan feather) show how Kazakh writers elevated swan’s image and how it was a great poetic image in Kazakh literature (Kamarova). In addition, the following combinations of the words used in Kazakh language clearly illustrate how women’s beauty was directly related and closely associated with purity and white color. Thus, the idea that beauty was considered as a *Pari Passu* (equal) to a female purity can be drawn as the conclusion.

The Image of the Swan in Makatayev’s Poetry

Not only the beauty and purity of the swan, but also its feather or fur, lifestyle and sense of fidelity was valued in Kazakh culture. Due to this reason, the killing of swans was strictly prohibited in society. According to a Kazakh belief, the murder of a swan forebodes to an unhappy life. Swan’s noble behavior, pure beauty and taboos on killing these birds served as a

base for many folktales, stories and poems in Kazakh literature. The beauty of the nature and the miraculous monument of a swan was built up by Mukagali Makatayev in his famous poem “Akkular uiyktaganda” (“When Swans Sleep”). The image of swan was presented magnificently, and its main theme was a mother’s love. The action takes place on the top of the mountains, in Zhetimkol Lake, which means “Orphan Lake”. The following lake is depicted as a lonely one with only a few inhabitants and due to this reason was called by the author likewise. Another reason why lake was called this way is that there is an old Kazakh saying “akkusyz kol zhetim”, which means that a lake without swans is an orphan. So, as it can be guessed, the problem of the poems described is the absence of swans in the season. In this poem swan is not described only as the symbol of charm and elegance, but also as the symbol of love (Quttybaev 2018).

Both the symbolism of charm and elegance as well as the symbolism of love related to two storylines play a major role in Makatayev’s poem. Both stories are intertwined and closely connected to each other. Kamarova (2014) suggests that only a person (or poet) with an open soul can see the harmony of nature and praise it in his poems. She claims that Makatayev manages to sublimate the swan’s elegance to a necessary level:

Sun rays are thrown about on the high ranges,	Асқар белден күн нұры шашырады,
They have broken up along the lake.	Шашырап, ол да көлше бас ұрады.
The bird is <i>white</i> , the mirror like surface is <i>white</i> , the lake	Күс <i>аннақ</i> , айдын <i>аннақ</i> , нұр да <i>аннақ</i> ,
is <i>whiter than white</i> , <i>White</i> ray has fallen into pieces.	<i>Аннақ</i> нұр- <i>аннақ</i> нұрға қосылады.
The lake with the sky and the sky merge with the lake,	Көл-көкке, көл- көлге кеп асылады,
And beautiful swans deliberately wake up	Ұйқы аққулардың ашылады.

Makatayev, 1989 (translated by Kamarova 2014)

By describing the elegance of the birds in the poem, Makatayev frequently uses the word “white”. The redundancy of this word seems to be done for the reason to depict not only the purity, but also the innocence of the birds before murder. The following excerpt has been taken

from the scene with the picture of the morning. In this scene Makatayev illustrates a harmony of the nature by showing how compatible the flora and fauna in the lake Zhetimkol might be before the murder. This scene is important, since it gives the image of the swan's innocence and show how human actions can ruin peace and unity of the nature.

The second narration is about the biggest and pure love which can happen to a human being- mother's love. As the storyline suggests, in order to save her child, mother decides to kill swan and use swan's feather as a cure for ailment. The idea on saving her child with the help of a rite of using swan's feather was suggested by local healer. Despite the awareness of the possible consequences, she decides to take such a step. In contrast to the mother in the plot, the father of the child does not seem to have any actions taken towards his child's health, because he is depicted as depressed and laying on the floor. Father's idleness and mother's decision to save her child despite her own happiness, gives the idea of a big and unique love between mother and her child. This episode shows how great a mother's love can be, since she decides to sacrifice her own happiness and life in order to cure her child. In the end, she could not save her child's life because healer's suggestions turned out to be fiction and swan's feather cannot be used as a cure for the child's disease.

By reading the poem it can be noticed, that it consists of two periods. The first one illustrates the harmony of nature in Zhetimkol, mother's love and bird's innocence and the second one depicts a significant contrast. It shows how the mirror-like surface of the lake is polluted “*айдын көл астан-кестен лайланды*”¹, how the well-being of the lake was spoiled “*Жетім көлден сән кетті мана тұнған*”², and peaceful birds' singing is interrupted “*акку әні*

---

¹ Makatayev, 1989

² Makatayev, 1989

естілмей қалатын ба?”³. As readers notice, the name of the lake changed from Zhetimkol, to Zhetim Kol (Orphanlake- Orphan Lake), which possibly means that lake has been literally left an orphan. In this period, the author introduces a new character, aksakal, who hears the shooting and asks who interrupted the peace of the place: “Берекесін бұл жердің кім қашырған?”. The actions of the aksakal remind of the author himself, because aksakal is portrayed as the nature keeper and they have the same reaction to the swan’s killing. These two periods were separated with just one human action and Makatayev emphasizing how everything can change with one click of a gun.

The poem ends with the author’s sorrow, who is disappointed with the death of swan by people. The blood is spilled, murder has happened, and the lake swans dwelled is not pure anymore. Consequently, the flock of swans goes to warm countries leaving Zhetimkol Lake literally an orphan. The sad ending of the story is not surprising for the readers, since it was told by the narrator right from the beginning that the killer of the swan will be punished to live an unhappy life.

The Image of the Swan in Ongarsynova’s Poetry

The death of a sacred bird is also described in Ongarsynova’s “Akku Tagdyr” (“Fate of the Swan”) poem written in 1993. Her poem is based on the Kazakh belief based on swan’s holiness, which was described earlier. The poem starts by the lines where the sun hits dark cloud, which determines that something bad happened. The contradiction of black and white is illustrated clearly from the beginning of the poem: the immediate death of swan is accompanied by black (dark) clouds in the sky. The nature surrounding the swan also darkens black soil, black soul, weeping faces and the crying sun. Similar to what Makatayev expressed in his poem,

---

³ Makatayev, 1989

Ongarsynova asks the readers who could have committed such a sin: “Арқалаған қандай жан бұл күнәны?”⁴ By reading the poem, it can be noticed that Ongarsynova also feels sorry for the death of the swan, since it is a holy bird, which does not deserve such fate due to its purity. The pure image of the swan is given in the lines, where Ongarsynova describes how pure/ virgin blood was polluted: “бас қойысты аққудың пәк қанына”⁵ . Unlike in Makatayev’s poem, in Ongarsynova’s only one timeline is given. The murder of the swan does not separate the poem into two and author reveals only the actions or events happened after the death of the swan. As the swan dies, the soil, clouds and sun turn to a dark color, frightened swan’s pair runs in an unknown direction, almost every bird surrounded gathers and the cold is making its way. Poem ends up philosophically in the comparison between the life of a swan and a raven. The last two lines of the poem claim that the life of plenty black ravens equals the fate of only one saint swan. The blood of raven is described as contaminated “қандары қас”⁶, whereas swan’s blood is pure. The powerless actions taken by the raven are just nothing compared to the majestic and noble behavior of swan. Ongarsynova suggests that it is better to be unique as a swan and have such fate rather than being an ordinary raven among the others: “Қасиетті тірлікте қарға-құзғын //қандары қас киелі заты асылға, //Асыл туған аққудай тағдырыңнан// артық екен қарғадай көп болғаның”⁷. By saying so, the author suggests valuing the purity and uniqueness around. This differs from what the Kazakh belief or Makatayev’s poetry tells the readers, but Ongarsynova manages to deliver the idea into a broader context.

---

⁴ Ongarsynova, 1993

⁵ Ongarsynova, 1993

⁶ Ongarsynova, 1993

⁷ Ongarsynova, 1993

The Comparison of the Image of the Swan in Two Poems

In both Makatayev's and Ongarsynova's poetry the image of swan is used to depict divine beauty and holiness. They refer to the beauty of swans as something pure, sacred and immaculate. Makatayev in his poem makes an emphasis on the beauty and purity of swan's inner soul (жаны сұлу/ ары сұлу), whereas Ongarsynova refers to them as blessed (киелі). The tone of disappointment after the death of the swan is present in both poems. Thus, it can be concluded that the following works are some kind of a writers' protest to the people who do not follow traditional Kazakh beliefs and obey them. Makatayev's work is significantly longer and consists of four sections. It has 4 main characters: swans, mother, her son and a healer/ observer, whereas in Ongarsynova's work there is only nature. The killer in Ongarsynova is an unknown person, but she conveys the idea that the swan was killed by someone (necessarily by human beings, not accidentally) from the beginning. Even though Makatayev is also disappointed with the decision to kill the swan made by mother, he still tries to justify her decision by suggesting that she did that to save her own child from death. In this poem actually two mothers were introduced: the mother of the child and the mother of nature. Both mothers are left without their child at the end of the poem and the compassion of Makatayev can be read through the lines. The image of the swans and the harmony of the nature before murder were ideally depicted in both poems and both of them had roughly similar idea: swan is the sacred and pure creation, whom a human being is not allowed to kill.

By looking for the following two poems it can be noticed that swan stands for purity in Kazakh culture. These two poems do not show the connection between the purity of a sacred bird and the purity of a woman, but fairly enough deliver the idea that swan symbolizes purity, innocence and holiness. Regardless of the gender of the authors, both male and female writers

have similar attitudes towards the purity of the object. Both of them are disappointed with the desecration of something divine and pollution of purity. The image of the swan in these poems plays an important role, because in Kazakh mentality the purity and charm of the swan is directly related to a woman's purity. The use of these poems in this research is important, since it gives the idea of how purity is valued in Kazakh society and has a specific (extra) attitude towards that. Killing/polluting purity was strictly prohibited among the Kazakhs, so it took place in the killing of the swan or losing virginity. At first glance both actions seem to be different, but studying poems listed above brings the idea that purity is overvalued and coming across with the pressure (further suffering or unhappy life) and control from the society. The different genders of the authors might have influenced the way how they see the murder of the swan and its consequences. Unlike Makatayev's poems, Ongarsynova depicts the killing of the swan with the spoiling of pure (пәк) blood. The following narration has a similarity with another Kazakh tradition, which is the testing of female virginity. It is not surprising, that Ongarsynova as a female writer, included this illustration in her poem, because she describes similar points in her other poem as well. The next two poems that are going to be examined in this project are tightly related to a woman's virginity and their first sexual encounter.

Theory or theory application section:

An anthropological theory found in Cynthia Werner's work can help to understand why male and female characters of the poem behave differently. According to Middle East anthropologists, Abu-Lughod (1993) and Wilkan (2008) (as cited in Werner, 2009), there is the connection between the family honor and female members' sexuality. Inappropriate behavior of female members, like a mother or a daughter can ruin the family reputation. Inappropriate behavior can be considered as the sex before marriage, as well as love affairs before marriage or

cheating on a husband. It is also important to notice that even rumors about improper women's behavior can lead to negative consequences. The following proven or rumored improper female actions can lead to 1) her own dishonor and 2) her family dishonor. Consequently, then her value as a wife/ bride would be lowered, which was a serious issue at that time, since women's primary function was taking care of her own family. For example, there is an old tradition which is practiced even today in Central Asian countries, which is the testing on bride's virginity by putting the white bedsheet under just married couple on the first wedding night (Yarmoshchuk and Umaraliev, 2018). The following tradition shows bloodstains on the bedsheet that prove the bride's purity.

Thus, the anthropological theory about female honor and purity can be considered as relatable to the theme of poems this article looking at. The same scene with losing virginity and author's concerns about being unworthy to wear the white dress, which is being a bride, is found in Ongarsynova's poem "A'i'el Monology". The author as the protagonist in the poem clearly illustrates how she was influenced by old Kazakh traditions, which do not allow sex before marriage. As a result, she starts regretting and referring to herself as a sinner. Her actions can be considered as a common female reaction to a sexual encounter before marriage, since she portrays the current situation in her poem. The transition from pleasure to remorse is noticeable, which is contrasting to the plot in Makatayev's poem. Since Makatayev is Kazakh male writer, the same sexual encounter but from a man's point of view is given in his poem. Due to this reason, there are no major regrets about what happened, and author does not see the action taken as an issue.

The Theme of Woman's Purity in Both Makatayev's and Ongarsynova's poetry

The biggest difference is the gender of the authors. Makatayev is a male writer, whereas Ongarsynova is female. Since this paper is interested in differences of the perception of the first sexual encounter in males and females in Kazakh society. The feelings of shame and guilt can be noticed throughout the lines of the poem written by females, which is expected due to the women's position in the society at that time. Despite the idea that the feelings of shame were significantly expressed in the poem by Ongarsynova, she managed to publish her poem immediately after writing it in 1968, whereas Makatayev's date of publishing is unknown. It is also worth to note, that there is no clear evidence, that the poem "Pak qyz" was written by Makatayev. The poem was written anonymously, but almost all readers tend to attribute this poem to Makatayev for several reasons. There is an old Kazakh saying: "жел тұрмаса шөптің басы қимылдамайды", which can be translated as there is no smoke without fire and this can also relate to the rumors around Makatayev and this poem, since there would be no guesses, if it was not written by him. From the perspective of literature, the rhyme scheme and different literary devices used in the poem are identical to previous Makatayev's works. For this reason, mostly, this project considers that the author of the following poem is Mukagali Makatayev. The next sections of the project are intended to make a comparison between two poems written by Makatayev and Ongarsynova.

Unlike in Makatayev's works, the tone of Ongarsynova's poems begins in a romantic and warm sense and ends up in a gloomy mood full of regrets. The phrases like "ardent embrace" (от құшағында), "soul that melt my heart" (жүрегімді ортеді жан ыстығын), "fill my soul your

warmth” (жанарымды толтырдың жылулыққа)⁸ are used in the beginning to describe the desire between men and women, which leads to the sexual intercourse. Then the narration shifts into a different manner: the phrases listed above are substituted with the “indurate soul” (katygez zhan), man’s making fun of author’s crying, the transition of tone directly depends on the actions taken in the poem, which is the author’s losing virginity. The narration changes right after the sexual encounter, which then can be considered as an important action, since it influences Ongarsynova’s point of view. The same pattern can be viewed in Makatayev’s previously described poem “Aqqular uiktaganda”. As it was revealed earlier, the narration separates into two periods, which were before and after the murder of the swan. The first period started in a positive way by describing the harmony of the surrounding nature, identical to what Ongarsynova was explaining in her “Aiel Monology” and then it completely turns out into the opposite period, which is full of sorrow or regrets in both of the poems. That is why, it can be concluded, that all four poems are different at first glance, but by analyzing them in-depth, the interrelated and closely connected themes, motives and images can be observed.

Makatayev experiences the same situation in a different way. In his poem he keeps having a joyful mood by using wordplay. The lines in the poem had a vulgar nature: the excretion of saliva, but not from the mouth; feeling the warmth of the lips, but not from the face or how he noticed her purity, but this time not from her words: “Еріксіз сілекей төгілді, // Бұл жолы ауыздан емес... // Пәктігін, пәктігін аңғардым, Бұл жолы сөзіңнің емес.”⁹. His skillfully playing with the inoffensive words and their meanings still has the erotic interpretation. Makatayev in this poem uses a literary device called innuendo, which is used to

---

⁸ Ongarsynova, 1968

⁹ Makatayev

say indirectly something deep, critical, sexual or hidden, but in a polite or innocent way. Unlike the Ongarsynova's poem, he does not change the mood of the poem and writes it in a playful sentiment even after the sexual encounter. In addition, different from all the poems examined in this project, Makatayev opens up only in the end of the poem. The action taken as a sexual encounter is known for readers only in the final lines of the poem. Overall, it seems like the author is not regretting of the sexual intercourse with the virgin, whereas in Ongarsynova's poem the feeling of regret and sadness is clearly shown.

However, the two poems still have several similarities. For instance, the culmination of both poems is the scene of losing virginity: up until that moment authors keep that a secret. The actions in both poems took place at night and the actions themselves were not understood to be acceptable by both of the authors. For example, Makatayev keeps in secret his sexual encounter in the poem and does not say directly as does Ongarsynova. However, the sentiment in Ongarsynova's poem gradually changes after the confession. In Makatayev's poem he told that the meeting went into a different and unexpected track, whereas Ongarsynova referred to herself as to the sinner (kunahar). The burning feeling is expressed in both of the poems as well as the epithets that represent the warm tones of the mood. It also worth considering how two different authors used the same words. For example, the word "pleasure" (ляззат) mentioned in the lines is used in the positive context like giving up pleasure in Makatayev's work. In Ongarsynova's work the same word is used to illustrate how she lost her virginity for pleasure, which seems like she sacrificed the valuable thing of her to get the pleasure:

Кеудеме кеудеңмен тайқыдың,
Ләззатқа берілдік елес.
Біп-ыстық екенін байқадым,
Бұл жолы ерніңнің емес...

(Makatayev)

Сонда ғана есейіп, бұл жалғанда
бәрі алдамшы екенін бір-ақ білдім.
Сенің от құшағыңда
ардан аттап, қалдырдым пәктігімді,
ләззатқа батырған ақ түнімді.
(Ongarsynova)

Despite the fact that both of the authors experienced the enjoyment and delight of the encounter, it still leaves the readers with a different aftertaste. For example, Ongarsynova claims that she left her virginity as well as her honor in the white night, while Makatayev experiences the delight (ЛЯЗЗАТ) without any hesitation. The same patterns for the words like “purity” (ПАКТИК) or “white” (АК) can be viewed in the poems as well. Makatayev does not think about the effect of that night on the future of the heroes, whereas Ongarsynova is focused on the ramifications of that night. She is concerned about her future and how she does not deserve to wear the white dress anymore. The image of the white color here is different from the regular meaning, because white in Kazakh culture stands also for purity and authors refer to it as something important. This is all due to the value of female virginity in the Kazakh mentality as suggested in Werner’s (2009) research, because females were assessed in accordance to their purity at that time.

Conclusion

The issue with virginity and purity is one of the important topics in Kazakh society. Its origins from an ancient Kazakh belief proposed by scholars in order to determine the roots of these issues. Two Kazakh beliefs were studied in this project and furtherly analyzed how they served as a base for four poems written by Ongarsynova and Makatayev. The first belief is based on the story, where the killing of the swan is strictly prohibited in society and the one, who decides to kill the swan is condemned to an unhappy life. The second belief claims that female virginity is closely related to the family honor, where women with improper behavior were put to shame. These two strict beliefs have reflected in the poems this project examined. By reading the poems

closely, several conclusions were drawn. First of all, the image of the swan in these poems plays an important role, since it gives the idea of how purity is valued in Kazakh society. The offender of the traditions was punished, and this furtherly reflected on Ongarsynova's poem, where woman as an offender or sinner lost her purity as well and punished in the way as being undeserved to wear white wedding dress and being unhappy. Secondly, the concept of purity and virginity can be differently used by Makatayev and Ongarsynova due to several reasons, which were described earlier in the sections of the project. Despite the fact that both of the authors experienced the enjoyment and delight of the encounter, it still leaves the readers with the contrasting aftertaste. Finally, studying all four poems brings the idea that purity for both swans and women was overvalued and came across with the pressure on young women as an offender by the society.

1. Mukagali Makatayev
“Pa’k qyz”

Қараңғы, тыныштық өңгерген,
Екеуміз мекендеген кеш.
Сен шықтың арғылау бөлмеден,
Бұл жолы киімен емес...

Жалаңаш ақ денең көрінді,
Көзге от тамызған елес.
Еріксіз сілекей төгілді,
Бұл жолы ауыздан емес...

Сезімге өртендік сан ыстық,
Махаббат тұрыстық емес.
Екеуміз бір талай алыстық,
Бұл жолы ұрысып емес...

Басқаша біз кеттік білемін,
Басқаша жолменен дөңес.
Қаттырақ ұрғылап жібердім
Бұл жолы қолыммен емес...

Кеудеме кеудеңмен тайқыдың,
Ләзәтқа берілдік елес.
Ып-ыстық екенін байқадым,
Бұл жолы ерніңнің емес...

Қалайша көндің сен таңқалдым,
Қылығың өзіңнен егеш.
Пәктігін, пәктігін аңғардым,
Бұл жолы сөзіңнің емес!!!

2. Fariza Ongarsynova
“A’i’el Monology”

Сенің от құшағыңда
дүниені ұмытып талқысыдым.
Жүрегімді өртеді жан ыстығың.
Мынау байтақ әлемде тек екеуіміз
жүргендейміз айналып ғарышты мың.

Көзімді ашсам, шырын сәт көзден ұшып
кететіндей жанарды тарс жұмдым.
Сен аймалап алқындың,
одан сайын есімді шығардың да,

мен балқыдым көміліп қылаң нұрға.

Жақсы сөздің барлығын саған айттым,
ішімнен бе, әлде үн шығардым ба...
Сен жанымда жүрдің де
жанарымды толтырдың жылылыққа
(жан жылуын балар ем ұлылыққа).

Тәттілігін сезіндім бұл өмірдің,
әр күніне тоймадым құнығып та.
Қайырымды да боп кеттім. Қатыгез жан
дірілдеген жүреппен сыр ұғып па?!

Бірақ өзің айныдың.
Ұмыттың да жастықтың жұмақ күнін,
сен мысқылдап, мен болсам жылап тұрдым.
Өмір деген бұрқанған дарияға
бұрымымнан ұстап ап лақтырдың.

Сонда ғана есейіп, бұл жалғанда
бәрі алдамшы екенін бір-ақ білдім.
Сенің от құшағыңда
ардан аттап, қалдырдым пәктігімді,
ләззатқа батырған ақ түнімді.

Айырдым мен аяусыз енді кимес
ақ көйлекті тігілген сәтті күнгі...
Мен күнәһар емеспін ар алдында,
Құдайың да кешеді тап мұнымды. (1968)

3. Makatayev “Akkular uiktaganda”

I
Өзен де жоқ сыймаған арнасына,
Жылға да жоқ даламен жалғасуға.
Таста тұнған жаңбырдың тамшысындай,
Қалай біткен мына көл тау басына?!
Мөлдірейді, қарайды қарға, шыңға,
Жалғыздықтан жамандық бар ма, сірә.
Қанша ғасыр өтті екен, қанша заман?
Қанша ұрпақ кетті екен, қаншама адам?
Қанша шырша өсті екен, құлады екен,
«Жетім көлге» қараудан шаршамаған?
«Жетім көлден» су ішкен қанша марал,
Қанша киік қалды екен сай-салада?
Қанатынан үзіліп ән-самалы,

Қаншама аққу кетті екен - аңсаған ән?
Ортаймаған «Жетім көл» толмаған да,
Болған өмір ұқсайды болмағанға.
Сызат та жоқ бетінде, сызық та жоқ,
Айдынына аққуы қонбаған ба?!
Қызғыштары қиқулап, қорғағанда,
Сорлағанға ұқсайды, сорлағанға,
Шүрегейлер айдынын қорлағанда,
Көкқұтандар қанатын қомдағанда...
Беу, дүние-ай, аққулар оралғанда,
Айдын көлдің иесі жол алғанда.
Жетісіп бір «Жетім көл» қалушы еді-ау,
Тынушы еді-ау, теңселген қара орман да.
Таянғанда аққулар қонар маңға,
Басушы еді-ау, байызын бар арман да!
Қанатынан аққудың балапандап,
Ән ұшатын сымпылдап таң атарда.
Сүйінші бер дегендей бір толықсып,
Сыбырлайтын «Жетім көл» Алатауға.
Тына қалып бұлбұл да жаға-талда,
Қарайтұғын айдынға, ақ отауға.
Таң мен күннің арасы таянғанда,
Таудың басы алаумен боялғанда,
Тірілетін таудағы бар тіршілік,
Қанатынан аққудың оянған ба?!
Көмейінде тәтті үні былай қалып,
Жаға-талда жас бұлбұл түр ойланып.
Жетті аққулар.
Түгендеп «Жетім көлін»,
Жағалауда ұшып жүр шыр айналып,
(Бірден көлге қонбайды құлай барып.)
Сондайтұғын, аққулар сондайтұғын,
Асығыстық оларда болмайтұғын.
Қомағай көкқұтандар секілденіп,
Жалп беріп, жағаға кеп қонбайтұғын.
Сондайтұғын, аққулар сондайтұғын,
Ақ мүсін айдынға кеп орнайтұғын.
Әлдилеп ақ төсінде, бермей тыным,
Ақ айдын ақ мүсінін тербейтұғын.
Бұл көлге мылтық алған саятшы емес,
Тірі жан аяқ басып келмейтұғын.
Аққулар аман-есен қайтқанынша,
Суына «Жетім көлдің» шөлдейтұғын.
(Суымен сырқаттарын емдейтұғын.)
Ұрпақтан ұрпақ алып жалықпастан,
Сондай бір дәстүр бар-ды қалыптасқан.

Заманнан заман өткен, жаңарған жұрт,
Аққуын айдын көлдің, налытпастан
Дәстүрін аттамаған, анық басқан.
Сондай бір дәстүр бар-ды жарық шашқан,
Бір ұрпақ бір ұрпаққа алып қашқан.
Қайсыбір қиын-қыстау ай, күндерде,
Шойрылтып, түссе-дағы қайғым белге,
Алаңсыз аққуымды атпасын деп,
Жатқа да дастарқанды жайдым төрге,
Аққулар ұйықтағанда айдын көлде...
...Оралмады аққулар осы маңға,
Жылдар өтті, байғұстар шошыған ба?
«Жетім көл» жетімсіреп қала берді.
Арман-ай, аққуымен қосылар ма?!

II

Бала жатыр төсекте, албыраған,
Әке жатыр еденде, қалжыраған.
Түн күзетіп ана отыр, қос жанары
Шарасыздан шаршаған, жаудыраған.
Түні мынау - тамыздың маужыраған,
Тауың анау - шымылдық салбыраған.
Биік барып жаралған жер бетінен,
Сол байырғы «Жетім көл» келбетімен.
Айдынында аққулар ұйықтап жатыр,
Сайдан соққан самалмен тербетілген.
Жер бетінде тыныштық, көл бетінде,
Қауышыпты қара орман, көл де, түн де.
Бала жатыр төсекте күйіп-жанып,
Баласының ана отыр күйін бағып.
Қайдағы бір қатыгез, сұрқай ойлар,
Миын қарып барады, миын қарып.
«Сарқытындай өлімнің қалған қарға,
Екеу болса, дүние-ай, арман бар ма!...»
Аракідік назарын аударады,
Төрт бүктеліп еденде қалған жарға.
Қауіптеніп түндерге, таңдарға да,
Үн шығармай іш құса, зарлауда ана.
«Мана, күндіз, тәуіп шал не деп кетті?!
Әлде өтірік, әлде шын демеп кетті...
-Аққуменен баланы аластаңдар,
Деді-дағы жәйімен жөнep кетті...»
-Тұрсаңшы, таяу қалды таң атуға,
Неткен жансың санасыз жаратылған?!
Манағы тәуіп шалдың айтқан сөзі,
Ұмытылып кетті ме санатыңнан?

...Айналайын аққудың қанатынан,
Қайтеміз, ол да адамға бола туған.
«Жетім көлге» барып қайт таң жамылып,
Таң атқанша қалайда тауға ілік.
Біреулердің көзіне түсіп қалып,
Дүрліктірме жұртыңды, салма бүлік!
Кім білсін, мүмкін, бәрі жалған үміт...
-Апыр-ай, қалай барам, қалай барам?!
Атармын аққу құсты қалай ғана?!
Айдынның аққулары ұйықтағанда,
Өрген мал, өскен шырша абайлаған,
Барлығы қасиетке қарайлаған
Оқ атам қасиетке қалай ғана?..
Бармаймын, бара алмаймын, қалай барам?!
Адуынды жан екен алған жары:
- Жалғыз ұлдан артық па, жалған бәрі\!'
Балам өлсе, бақыттың керегі не?!
Топан су басып кетсін қалғандарын.
Перзент сұрап несіне армандадың?!
Құрысын онсыз сенің жанған бағың!
Мылтықты әкел!
Атты ертте!
Жалған бәрі!
...Оятып дүниені дел-сал қылып,
Тамыздың таңы да атты тамсандырып,
Сай-сайдан бошалаған бозала таң,
Таудағы тіршілікке ән салдырып,
Еміндіріп, еріксіз қарсы алдырып,
Бұлбұлға дүниеге жар салдырып,
Тамыздың таңы да атты тамсандырып.
Қасқа таң.
Бұлбұл үні.
Көл бетінде,
Аққулар ұйықтап жатыр тербетіле.
Бас бағып жағада отыр жалғыз ана,
Таңданып тәкаппар құс келбетіне.
Тығып ап тұмсықтарын мамығына,
Айдын - төсек, аспанды жамылуда.
Арша, шырша, жартастар жағадағы,
Сұғынып, бәрі көлге табынуда.
Аласұрып, қан ойнап тамырында,
Ана-жүрек тыпыршып, қабынуда,
Не қыларын біле алмай, жабығуда.
Асқар белден күн нұры шашырады,
Шашырап, ол да көлге бас ұрады.
Құс аппақ, айдын аппақ, нұр да аппақ,

Аппақ нұр - аппақ нұрға қосылады.
Көл - көкке ,көк - көлге кеп асылады,
Ұйқы аққулардың ашылады.
Сұлулыққа сұқтанып, қашып әлі.
Ана-жүрек солқ етіп, басылады.
Қызғанып, қызғыш байғұс шыр айналды,
Абыржып ана-көңіл мың ойланды.
Ғазиздің көзінде емес, көңілінде,
Айдын көл астан-кестен лайланды.
Дәстүр, ырым, жәйімен құдай қалды,
Жалғыз ұлдан басқасы былай қалды.
Айдынның аққуының орынынан
Көргендей, көзі тұнып, құмайларды.
...Аққулар...
Аққу мойын, сүмбе қанат,
Алаңсыз тарануда күнге қарап.
Айдынның еркелері, білмей тұрмын,
Етермін тағдырыңды кімге аманат?!
Жаны сұлу ақ еркем, ары сұлу!
Бір мамығы майысса ауырсынып,
Тарақ етіп тұмсығын, тарайды кеп,
Тарайды кеп, тарайды қауырсынын,
Құм тұрса да бір түйір ауырсынып,
Жаны сұлу ақ еркем,ары сұлу!
Ақ қанатын сабалап, асыр салып,
Бірде суға сүңгиді басын малып.
...Ойнасыншы, ойнасын ерке құстар,
Тыныштығын олардың қашырмалық.
Мерген отыр жағада.
Ей, ақша бұлт,
Жаулығыңмен оларды жасыр барып.
Бас бағады шыршаның қалқасынан,
Қаруынан қолында қан сасыған.
...Ал, аққулар,
Аққулар тарануда,
Сусып түсіп, су моншақ арқасынан.
Қарайды ана шыршаның қалқасынан.
«Сірә, сорлы жоқ шығар менен өткен,
Құлынымның қасынан неге кеткем?!
Ошақ қасы, от басы, көрмеппін ғой,
Дүние-ау, сен осындай керемет пе ең?!»
Ана отыр.Озбыр ойлар қамалауда,
Қамалауда, әлдекім табалауда.
...Аққулар ақ айдынды қалдырды да,
Тартты кеп, ана отырған жағалауға.
Шошымай шолжаң өскен батырларың,

Ана отырған шыршаға жақындады.
Көзі тұнған бейбағың, топ аққуға,
Білмей қалды мылтықтың атылғанын.
Көздің алды көк түтін, ақыл жарым
Білмей отыр жаңағы тыныштықтың,
Сүт ұйыған тегешін сапырғанын!..
Ию-қию көл маңы, астан-кестен,
Жер айналып, тау құлап, аспан көшкен.
Жаңғырығып, жар салып, жартастар тұр,
«Жетім көлдің» қайғысын бастан кешкен,
Көріп-біліп, таныпты тастар да естен.
Алып аспан астына сыя алмай бір,
Айдын көлін аққулар қия алмай жүр.
Мөлдіреген «Жетім көл» көкке қарап,
Мөлтілдеген көз жасын тыя алмай тұр,
Айдын көлін аққулар қия алмай жүр.
Сан айналып, сұңқылдап ұшты-дағы,
Сапар жолға мезгілсіз түсті-дағы,
Бетін түзеп, батысқа бағыт алып,
Қарғыс атқан мекеннен күсті бәрі.
Тау жаңғыртып, тамаша құстың әні,
Қош айтысып көлменен, ұшты бәрі.
Көл бетінде көлбеңдеп, жаралы аққу,
Ұша алмайды, ұшпақ боп- күш қылады..
Сыңар қанат сынық құс байлауда тұр,
Тағы бірі айдында жайрап жатыр.
Қан аралас қалқыған мамығымен,
«Жетім көлдің» толқыны ойнап жатыр.
...Қасиетке оқ атып, жойған пақыр,
Қалай алып кетерін біле алмастан,
Сүле-сопа, жағада ойлауда құр.
«Жетім көлден» сән кетті мана тұнған,
Аққу кетті, ән кетті қанатында.
Асқар-асқар таулардан асып әрі,
Шың-күздардың үн қалды қабатында.
Аққу әні естілмей қалатын ба?
Алатаудан үзілтіп, Қаратауға,
Жаңғырығып жартастар таратуда...

III

«Жетім көлдің» басында жылқы жатқан,
Дөңге шығып, қарт тұрған жылқы баққан
«...Апыр-ай, бұл кім болды, таңсәріде,
Көргенсіз, көл басында мылтық атқан?!
Құстардың зәре-құтын шырқыратқан,
Неғылған қаныпезер құлқы қатқан?!

Мылтықты атарлықтай көлге келіп,
Апыр-ай, жоқ еді ғой елде желік...»
Мылтық даусы, құстардың шулағаны -
Шыдамын алды қарттың бермеді ерік.
«Бұл маңның адамы емес, сірә-дағы,
Білейін, табайын да бір амалын.
Қаруы бар кәззапқа құрықпенен
Ұмтылса, қалай қайрат қыла аламын?!
Жөн болар алыс тұрып сұрағаным...»
...Аққу үркіп, батысқа бет түзеген,
Қамшы басты атына, шыдамады.
Алыс тұрып, ақырды қыр басынан:
«Берекесін бұл жердің кім қашырған?..»
Өнім бе, түсім бе деп таңданады,
Көз алмай орамалды ұрғашыдан,
Көз алмай сүле-сопа тұлғасынан:
- Ей!
Кімсің?
Тірісің бе?
Жаның бар ма?
Аққуды неге атасың, арың бар ма?!
Тастағын қаруыңды, келгін бері,
Келгін бері, кеудеңде жаның барда!
...Байғұс әйел үн-түнсіз жылап тұрды,
Қарттың үні мең-зең ғып құлаққа ұрды.
Қолындағы мылтығын құлаштап кеп,
Бөгелмей, «Жетім көлге» лақтырды.
Қартқа қарай ақырын аяңдады,
Қарусызға қарт келді, аянбады.
...Көзінен жас, көңілінен зар төгіліп,
Болған жәйтті келіні баяндады.
-Әй, балам!..
Болмады ғой, болмады ғой...
Қасиет кетті Көлден, сорлады ғой.
Тәуіптің айтқанының бәрі өтірік,
Атқа мін, ауылға қайт, олжаны қой!..
Мін атқа. қайт ауылға тағат қыл да,
...Білмеймін, сор аттың ба, бақ аттың ба?!
Аққуға кезенерде, ырым жасап,
Тым құрса саусағыңды қанаттың ба?
-Әлек боп, арпалысып сор-қайғымен,
Жоқ ата, жасамадым ондайды мен...
Жасымнан естігенім бар-тын еді,
Әйтеуір аққу атқан оңбайды деп...
-Солай, солай...
Аманат бір құдайға...

Қай-қайдағы түседі құрғыр ойға...
...Ат басын шұғыл бұрып, тайып тұрды,
Қарт тастап - нелер сұмдық сырды бойға.
Бәрі ұмыт: бақытың да, байлығың да,
Күлкі шаттық, күйзелткен қайғы, мұң да.
«Жетім көл» жетімсіреп қалып қойды,
Бір өлі, бір тірі аққу айдынында...
Бар өмірден көңілі шайлығуда,
Байғұс ана еркінен айрылуда.
Әлденеден сұм жүрек сескенеді,
Аракідік әлдене ес береді.
Табиғаттың, таудың да, аққудың да,
Байғұсқа болмай қалды еш керегі.
Келеді ана, сезбейді ештеңені.
Бай ұмыт, әлсіз жатқан бала да ұмыт,
Қайтқан құстай алыстап барады үміт.
Көліменен қоштасқан аққу үні,
Құлағына келеді аракідік.-
Өмір емес өмірі, қораштайған,
Байғұс ана тірліктен қалас қалған.
Келеді ана, қарабет қарақшыдай,
Ел мен жерден біржола аласталған
Аппақ нұрды көре алмай ақ аспаннан,
Түн-түнекте бейне бір адасқан жан.
...Абыр-сабыр, үй маңы дүрбелең-ді,
Алғаш ана абыржып, білмеген-ді.
Ат үстінен түсе алмай қатып қалды
Мелшиіп, білмей тіл мен үн дегенді
Білмейді, қайда келді, кімге келді.
Өң бе, түс пе, әйтеуір таласуда,
Өлі менен тірінің арасында.
Отырғандай «Жетім көл» жағасында,
Аққу жатыр көзінің шарасында.
Аунап түсіп атынан, үйіне енді,
Есіне алып ерін де, баласын да.
Өліп жатқан ұлына қарасын да,
Қалсын ана «Жетім көл» жағасында,
Өлі менен тірінің арасында.
...Аппақ нұрмен шомылтып айналаны,
Ақ сәулемен айдынның ойнағаны,
Көз алдында...
Құлақтан кетер емес,
Таңда бұлбұл тамылжып сайрағаны,
Көз алдында - аққудың жайрағаны.
Сыңар канат, сынық құс - жаралы аққу
Өлі аққудан кете алмай айналады.

Ақ төсек - апшақ айдын, аққу - бала,
Жаралы аққу секілді жаттың ба, ана?..
«...Мына жатқан «Жетім көл», мына аққуды,
Өз қолыммен өлтірдім, аттым жаңа...
Жоқ!
Мен емес...
Мен атпадым...
Кеше гөр, кешіре гөр, жаратқаным?!»
Ғазиз ана, ербеңдеп екі қолы,
Жиылған жұртқа қарап алақтады.
Күледі, бірде жылап, зарланады,
Көкке қарап, бекерге қарманады.
Бірде үнсіз, мелшиіп тың тыңдайды,
Құлағында аққудың арман-әні.
Алдымен жұрт үн-түнсіз таңданады,
Қыбыр-сыбыр артынан жалғанады...
Бірде ана көкке жайып алақанын:
«Қазір, ботам...
Мінеки, таң атады...
Қазір, ботам, аққумен ұшықтаймын...
Жазыласың құлыным...балапаным!
Қасиет!..
О, қасірет!
Осындай ма ең?!
Сорымның қалыңдығы шашымдай ма ең!..
Қасиет!..
Қасиеттер ұшып кетті,
Қасірет!..
Қасымдағы досымдай ма ең!..
Қасиет... Қасірет...
Қасірет... қасиет...»

ЭПИЛОГ

...Сол кеткеннен мол кеттім, оралмадым,
Жерді аңсаймын...
Жалғыз-ақ сол - арманым.
Қиын екен, қимасың екі бірдей,
Көз алдында ғайып боп жоғалғаны...
Көрдің бе бір-біріне дөп келуін,
Бір қырсық бір қырсықпен шектелуін?
Балам-ай, мынау өмір-дарияның,
Білмейсің қайда екенін өткелінің.
Аққулар...
Аңыз көп қой олар жайлы,
Көзіңмен көргеніңдей бола алмайды...
Тек қана тыныштықта ұйықтайды олар,

Шошыса, екінші рет оралмайды.
Орнында екен «Жетім көл», жоғалмапты
Ортаймапты, немесе тола алмапты.
Жағалауын жауыпты жасыл жалбыз,
Қасиетті аққулар оралмапты.

1. Ongarsynova “Aqqu tagdyr”

Қара бұлтқа кенеттен соғылды Күн:
кұлады аққу. Қиды екен жолыңды кім?
Аққу-ана отырды ұясында
бауырымен тербетіп көгілдірін.
Киелі деп аққуды жұрт ұғады,
Арқалаған қандай жан бұл күнәны?
Аққу-ата қансырап жатты жерде,
жанұшырып сыңары шырқырады.
Көз ашқанша Ай, Күні батқаны ма?
Сол-ақ екен - құзғындар қаптады да,
бірін бірі итере үймелесіп,
бас қойысты аққудың пәк қанына.
Шыр айналды сыңары жаны шығып,
қарағайлар сыңсыды, қамыс ұлып.
Сабалайды қанатын қақырата,
суға кеткен адамдай салы сынып.
Соқты лезде ақтымық таңнан ызғар,
қара жерде аққу аз, қарғаңыз бар.
Көгілдірін көзінше көзден шұқып,
енді өзіне тап берді қанды ауыздар.
Жағалауда жалпылдап жүн балағы,
жапырлады жез тырнақ жүз қаралы.
Қарауытқан көл бетін мамық жауып,
жаутаңдаған жалғызды жұлмалады.
Бұл не жаза? Көркінің «қалжасы» ма?

Тік келмеген тірі бір жанға, сірә.
Ғұмырында, жәбірлеу түгілі, аққу
көз салмаған қырғи не қарғасына.
Жауыздыққа тістеніп Күн жыласын -
құтқаратын амал жоқ, қынжыл, ашын.
Жаны бардың бәрінде ауру -
кұртуға әзір, әйтеуір, сұңғыласын.
Есексің бе не тышқан, бақасың ба -
болмас онда жауың да, бақасың да.
Қасиетті тірлікте қарға-құзғын
қандары қас киелі заты асылға.
Жалқы болсаң, әлсізсің, жоқ қорғаның,
құрады өмір алдыңнан от торларын.
Асыл туған аққудай тағдырыңнан
артық екен қарғадай көп болғаның.

Reference List:

“Aqqu.” El, el.kz/news/archive/a-u_/.

Kamarova, Nagbdu. “Swan as A Symbol of Beauty and Purity in Kazakh Poetry.” *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, no. 140, 2014, pp. 422–426. Elsevier Ltd, doi: 10.1016/j.sbspro.2014.04.447.

“Makataev Mukagali · Prominent Figures · ‘Kazakhstan History’ Portal.” · *Prominent Figures* · “Kazakhstan History” Portal, e-history.kz/en/biography/view/151.

Ongarsynova, Fariza. “Gashyk Sezim.” *Adebiet Portaly*, <https://adebiportal.kz/web/viewer.php?file=/upload/iblock/d77/d7773f0538acaa029b04ac484a382d05.pdf&ln=kz>.

Orazaly, Baglan. *Adebiet Portaly, AdebiiPortal*, adebiportal.kz/kz/news/view/mukagali_makataev_turali_10_derek__2690.

Qondybai, Serikbol. *The Mythology of Early Kazakhs*. vol.4, "Daik-Press", 2004.

Iarmoshchuk, Tatiana, and Tolkun Umaraliev. “Kul’t Krovi Na Prostynе. Kak Trebovanie Devstvennosti Do Braka Privodit k Tragediam.” *Current Time*, 23 Oct. 2018, <https://www.currenttime.tv/a/29553006.html>.

Werner, Cynthia. “Bride Abduction in Post-Soviet Central Asia: Marking a Shift Towards Patriarchy through Local Discourses of Shame and Tradition.” *The Journal of the Royal Anthropological Institute*, vol. 15, no. 2, 2009, pp. 314–331. *JSTOR*, www.jstor.org/stable/20527710.

This project represents my own original work in accordance with Nazarbayev University's
Student Code of Conduct.
Signature: Aigerim Kanatova